PUNT PER PUNT

Cita cultural
Divendres, 16 de febrer, 18.30 h
Seu Universitària d'Alacant
Cinema: *Gru, el meu dolent preferit*
https://goo.gl/87JQ6a

Curs de valencià C1 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat d'Alacant

Fascicle 3. Modes

A Comprensió i expressió

Exercici 1. ORAL

Llig el text següent i, després, exposa oralment què n'opines. En la teua intervenció, pots usar un guió. Per a preparar-te'l, pots respondre a les preguntes que et proposem més avall.

Hòmens que van a la moda

Anar a la moda és una frase recurrent. És d'eixes expressions que pareix que genere adhesió immediata, perquè sempre tendim a associar-la amb un concepte positiu. Anar a la moda és, per això, una aparent bona consigna. Però, a quina moda?

Fa uns quants anys, potser ja una dècada, va començar a proliferar una estètica unisex que es podia encabir dins del moviment *hippy* o alternatiu: pantalons amples, camisetes reivindicatives, grenyes ací i allà, alguna rasta i, com a colofó, el simbòlic mocador palestí. Al poc temps, aquest últim element es va estendre com la pólvora entre una gran multitud de jóvens. Això sí, completament buit de l'esperit contestatari dels usuaris primigenis.

Tal volta com a resposta a eixa moda, fa poc més d'un lustre en va sorgir una altra de centrada en els hòmens i que hui dia ja pareix estar inexorablement oblidada. Es basava en una estètica pulcra, cares perfectament afaitades, robes elegants i de marca, i un ús desmesurat de tota mena de locions més o menys miraculoses. Ens estem referint a la *metrosexualitat*, representada per la icònica imatge de l'actor George Clooney. En aquell temps, l'home que no era *metrosexual* és que era pràcticament un eremita.

Les modes, per a subsistir, necessiten alternar-se i capgirar els referents precedents. La *metrosexualitat* es va esgotar al mateix temps que la crisi econòmica anava reduint el seu públic potencial: la roba de marca i els productes cosmètics no solen ser precisament gens barats. Estem, doncs, a les portes de la moda *hipster*: barbes poblades i minuciosament perfilades, camises de llenyater canadenc i cabells llargs però ben endreçats.

A tots els qui s'oposaven a la *metrosexualitat*, la moda *hipster* els ha atrapat enmig: què han de fer ara amb les barbes malgirbades que lluïen orgullosos com a mostra de disconformitat? Afaitar-se-les? O arreglar-se-les una mica? I amb les camises de quadres? Canviar-les per jerseis de punt de coll alt?

Saps que *eremita* significa 'persona que viu en un erm per ascetisme o per penitència'? I que *rasta* és la trena característica dels rastafarians?

Respon a les preguntes següents si necessites ajuda per a extraure'n la teua opinió:

a) A què creus que són degudes les modes?

b) Quines modes recordes que han quallat socialment durant els últims anys?

c) Creus que les modes poden generar efectes negatius?

d) Tu tendeixes a seguir les modes? Per què?

Exercici 2. Expressió escrita.

Escolta dos voltes aquest àudio sobre les modes. Anota totes les idees que et semblen rellevants per a preparar un resum d'unes 150 paraules, d'acord amb les instruccions següents:

Eres mestre o mestra en una escola de primària i vols preparar un text explicatiu, destinat a l'alumnat de sisé, en què els expliques com funcionen les modes. En el teu escrit han d'aparéixer almenys els ítems següents:

- Les modes i la manera de vestir
- La influència de les modes sobre l'alimentació
- Cançons, destinacions o paraules que són moda

Ser o no ser moda
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u03-a01.mp3

Saps que *adotzenat* és un adjectiu que significa 'vulgar, molt comú, mediocre'? I que *emmotlar* vol dir 'donar forma amb un motle' i 'ajustar la conducta a unes pautes determinades'?

B Normativa i gramàtica

B1. L'article

L'article
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u03-a02.mp3

L'article

el, la, els, les
Apostrofació: *l'illa, l'11, l'AVL, l'statu quo, el 8, el iot, la ira*
Contraccions: *al, als, del, dels, pel, pels, cal, cals*
L'expressió de l'abstracció i la intensitat
L'article amb els topònims: *l'Orxa, l'Haia, l'Iraq, el Brasil*
L'article + infinitiu o que: *el saber / saber això és bo*
Amb els anys i els dies: *el 1973, els dijous, vindrà dimarts*

B2. Els demostratius

Els demostratius
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u03-a03.mp3

Els demostratius

Tres tipus de demostratius: determinants, pronoms i adverbis
Situen els elements en l'espai
El valencià té un sistema de 3 graus: pròxim, intermedi, llunyà
Determinants: *aquest o este / eixe / aquell*
Pronoms: *açò / això / allò*
Adverbis: *ací o aquí / ahí / allí o allà*
En els parlars catalans el sistema té 2 graus: *aquest / aquell*
També situen l'acte de parla en el temps: *este matí, eixe any*

Fascicle 3. Modes

Exercici 3.

Ompli els buits del text següent amb les paraules adequades, d'acord amb les indicacions que apareixen entre parèntesis. Si t'oferim dos paraules separades per una barra (/), tria'n una. Si t'oferim un verb en infinitiu, conjuga'l:

–La ciència ha perdut el seu paper de guia de l'home, i s'ha convertit tan sols en un mecanisme de millora burgesa de les societats. La ciència ha deixat de ser una «actitud» intel·lectual, per a convertir-se en un simple instrument de la societat _____ (ADJECTIU COMPOST PER L'ADVERBI *BÉ* I EL VERB *ESTAR*). Per dir-ho d'aquesta manera, a la gent no _____ (PRONOM FEBLE) interessa la ciència, _____ (*SI NO / SINÓ*) la tecnologia que _____ (PRONOM FEBLE) resulta. Per això, cada vegada _____ (*HI HA / N'HI HA*) menys científics _____ (PARTICIPI DE *COMPROMETRE*), cada vegada els conreadors de la ciència tenen menys pes ideològic en la societat que els _____ (*ACOLLIR*). Quants científics escriuen en premsa? Quants són creadors d'opinió? Quants es manifesten públicament _____ (PARTICIPI DEL VERB DERIVAT DE *ESPERÓ*) per la necessitat de divulgar el seu coneixement? Els professors miraven _____ (*A AQUELL / AQUELL*) alumne amb una certa condescendència. Jo l'escoltava intentant esbrinar on volia arribar i com aconseguiria fer coincidir la seua tesi amb el meu discurs sobre la responsabilitat dels científics.
–Aquesta actitud de professionals de la ciència els ha _____ (PARTICIPI DE *CONDUIR*) a no tindre consciència –va reblar _____ (*DE COSTUM / DE SOBTE*) mirant-me fixament–. _____ (*FINS / FINS A*) quin punt el científic no és responsable de l'ús que _____ (PRESENT DE SUBJUNTIU DE *FER*) les civilitzacions dels seu descobriment? Poden tindre Einstein, Fermi, Oppenheimer o _____ (*INCLÚS / INCLÒS*) Bohr la consciència tranquil·la?
–Oh, no _____ (PRONOM FEBLE) estic d'acord! –va botar un professor, baixet i encorbatat: una corbata roja i menuda–. La ciència no té res _____ (*DE QUÈ / DEL QUAL*) avergonyir-se... Ni de les runes de Nagasaki!

Martí Domínguez, *L'instrument del diable*

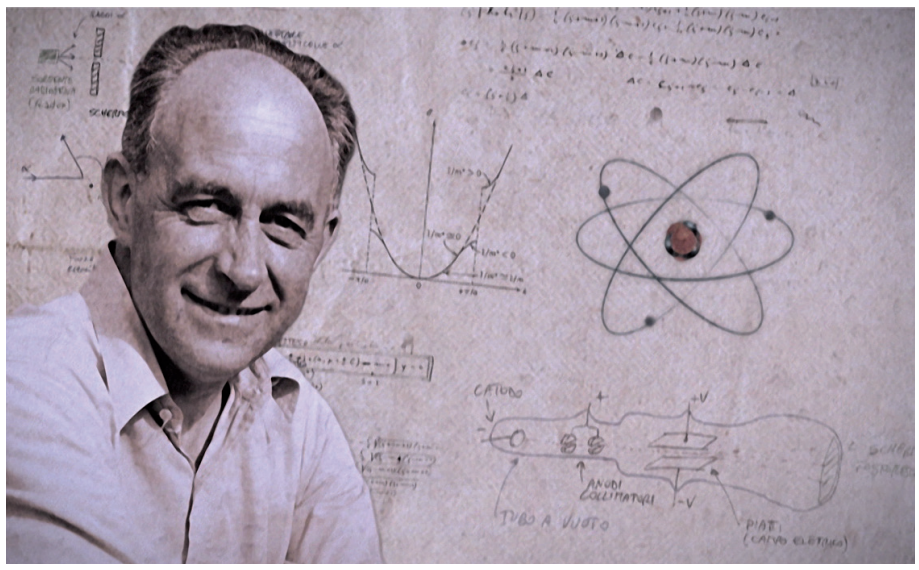

Exercici 4.

Transforma les oracions següents de manera que es mantinga el sentit de la primera. En alguns casos, simplement has de substituir els complements elidits pels pronoms febles corresponents:

a) La infermera es mou tan curosament que ni se la sent.
La infermera es mou amb _____ que ni se la sent.

b) És probable que hui caiguen unes gotes.
Probablement, hui _____ unes gotes.

c) Havíeu de vindre a les cinc, no a les sis!
Calia _____ a les cinc, no a les sis!

d) Anit vaig veure la pel·lícula que vas traure de la mediateca.
Anit _____ la pel·lícula que _____ de la mediateca.

e) T'assegure que en eixa tenda no tenen cap cosa interessant.
T'assegure que en eixa tenda no tenen res _____.

f) Per què no contes als xiquets un conte?
Per què no _____?

g) –Trau els papers de la caixa forta i dus-los a la gestoria!
Pere diu que _____ els papers de la caixa forta i que _____ a la gestoria.

h) Potser fa fred, la gent va pel carrer amb abric i bufanda.
_____ fer fred, la gent va pel carrer amb abric i bufanda.

i) Ara veniu? Estàvem a punt de gitar-nos a dormir.
Ara veniu? _____ gitar-nos a dormir.

j) Ahir vam presentar els informes al Síndic de Greuges.
Ahir vam presentar_____.

Exercici 5.

Ompli els buits del text següent amb l'opció adequada de les tres que t'oferim en la graella:

Aquella era l'hora (a)_____ tot començava a canviar. Quan el capvespre s'insinuava al cel, es podia sentir bufar un vent lleuger, de mar a terra, i tot l'hort, i el mas (b)_____ i València tota i la seua contribució semblaven transformar-se. La calor que havia portat aquella ventada de ponent que bufava de feia dies, segur que persistiria encara unes hores, però la frescor del llevant (c)_____ temperant (d)_____, ja entrada la nit, l'atmosfera de la ciutat esdevindria més fresca i, allà, en aquella casa tan prop del riu, seria molt clara i respirable, agradosa com en una nit de primavera. I després, la calor tornaria a ensenyorir-se de tot, fent la nit tòrrida quasi tant com el dia; però allò seria més tard.
Això ho sabien (e)_____ dona Isabet Joan i la seua filla, dona Elisabet, (f)_____, mentre no arribava aquell moviment en l'oratge, esperaven tancades, a la cambra més fresca i fosca de la casa. Don Guillem no hi era, es trobava de viatge per resoldre coses d'herències i plets de la família, de manera que tot (g)_____: els dinars no calia que fossen tan copiosos, ni les begudes (h)_____ servir-les en el cristall italià que els va regalar el virrei, perquè no vindria ningú a menjar amb ells ni (i)_____ cap convidat excepcional. Don Guillem, que sempre estava d'ací allà, i ben acostumat als usos de la cort del rei, no (j)_____, i dona Isabet Joan i dona Elisabet (k)_____ de disposar-ho tot, dirigir el servei i mirar-ho tot cent voltes, com si allò fos (l)_____ del Real.

Vicent Josep Escartí, *Vent de juliol*

a) en la que	on	en què
b) marcer	sencer	sincer
c) l'aniria	ho aniria	se n'aniria
d) fins a	fins a què	fins que
e) ben	ben bé	be
f) les quals	les que	quines
g) es rellentia	s'envalentia	s'alentia
h) calia que	s'havien de	calia
i) hi hauria	hauria	n'hi hauria
j) perdonava una	els perdonava	en perdonava una
k) havien	devien	tenien
l) el palau mateixa	el mateix palau	el propi palau

Saps que *ensenyorir-se* vol dir 'apoderar-se d'una cosa, fer-se'n l'amo'? També pot significar 'adquirir maneres pròpies de senyor'.

C Vocabulari i pronúncia

Exercici 6.

Ompli els buits del text següent amb la paraula adequada, d'acord amb la definició que apareix entre parèntesis:

Amb molt d'esforç recordava el seu nom, el seu autèntic nom. Durant els últims quinze anys l'havia canviat _____ ('QUASI') deu vegades; la seua nacionalitat, l'autèntica i la imposada, també l'havia hagut de canviar altres tantes. Avui, però, recordava millor que mai aquell xiquet que agafava amb força l'_____ ('FERRAMENTA PER A CAVAR LA TERRA, FORMADA PER UNA PLANXA DE FERRO I UN MÀNEC DE FUSTA') i la clavava a terra amb violència, per poder-li demostrar la seua força. Era un record d'imatges, sons i olors.
Recordava millor que mai aquell xiquet _____ (EN GERUNDI, 'LLEVAR LA PELL A UN ANIMAL') corders a la _____ ('PEÇA CÒNCAVA DE PEDRA O D'OBRA PER A CONTINDRE LÍQUIDS') de ca N'diang, aquells corders que els francesos que _____ ('PASSAR L'ESTIU EN UN LLOC') a Cap Skirring es menjarien. El treball no era dur, però a voltes li venia el mal sabor de boca, del ventre li pujava foc i la _____ ('LÍQUID SECRETAT PELS MAMÍFERS A CAUSA D'UN ESFORÇ O DE LA CALOR') se li gelava al front. Quan això passava, el senyor N'diang el feia tornar al present amb una palmada al _____ ('PART POSTERIOR DEL COLL'). Com l'odiava. Era un home prim i alt amb els cabells curts i una _____ ('BARBA QUE ES DEIXA CRÉIXER NOMÉS AL MENTÓ') florida de canes.
Uba s'estimava més treballar la terra. Eixia de matinada de casa amb tota la família i passaven tot el dia conreant les terres de la _____ ('TERRA QUE HI HA A BANDA I BANDA D'UN RIU, UN LLAC, ETC.') del riu. Amb l'esforç, les gotes li _____ ('LLISCAR, RELLISCAR, MOURE'S SOBRE UNA SUPERFÍCIE D'ESCASSA FRICCIÓ') pel nas i acabaven _____ ('REBENTAR, EXPLOTAR') a terra. El seu iaio estava convençut que calia esforçar-se molt a l'hora de fer els _____ ('CAVITAT LONGITUDINAL QUE ES FA AMB L'ALADRE O ALTRE FERRAMENT SIMILAR') per tal que la terra donara els millors fruits.
Els _____ ('FET, ALLÒ QUE OCORRE O QUE SUCCEEIX') feren que la seua vida pegara un _____ ('VOLTA QUE PEGA UNA COSA QUAN CAU, CANVI QUE EXPERIMENTA'). Sa mare l'envià a una xicoteta població a uns vint quilòmetres, on vivien els seus oncles. Havia

de portar-hi peixos per a canviar-los per iuques i caragols. Anava completament absort quan una mà el va agafar del braç mentre una altra li tapava la boca per ofegar el crit. Els _____ ('SO PLANYÍVOL, INARTICULAT, QUE EXPRESSA DOLOR O PENA') afloraren i va començar a _____ ('AGITAR-SE AMB MOVIMENTS CURTS, RÀPIDS I REPETITS').

Rubèn Fernàndez Arizmendi, *Uba*

Saps que *iuca* pot fer referència a un arbust amb forma de palmera i raïms de flors blanques, o també a la *mandioca*, la planta de la qual s'extrau la tapioca? En aquest text, presenta el segon sentit.

Exercici 7.

Escriu al costat de cada definició la paraula adequada de les que t'oferim en el requadre:

amagatall, bressol, canalla, esgarrifança, lligam, matalaf, portell, refús, regall, safa, serrell, tancat

a) Recipient circular de poca profunditat, destinat a diversos usos domèstics i higiènics: _____

b) Conjunt de xiquets: _____

c) Filet de líquid que corre o cau per la superfície d'un cos: _____

d) Peça rectangular blana o elàstica que es posa sobre el llit i serveix per a gitar-se: _____

e) Lloc apte per a ocultar-s'hi: _____

f) Terreny envoltat de parets, reixes o tanques: _____

g) Calfred, aborronament: _____

h) Obertura feta en un mur derrocant-ne un tros: _____

i) Fils sense teixir que fan d'ornament en les vores d'una manta, una tovalla o altres peces de roba: _____

j) Lloc de naixement, origen, d'alguna cosa: _____

k) Vincle, element d'unió: _____

l) Acció de no acceptar alguna cosa: _____

Exercici 8. ORAL

Escriu els articles definits que falten en aquestes frases. Si en un buit no cal posar-ne cap, escriu el símbol Ø. Després de corregir l'exercici, llig-les en veu alta:

a) ___ AMPA de ___ escola ha sol·licitat que ___ alumnat de ___ ESO no tinga ___ esbargiment a ___ hora que el tenen ___ xiquets de primària.
b) ___ infermera ens ha dit que, per sort, ___ iaio ja va abandonar ___ UCI ___ dijous passat.
c) Un representant de ___ OMIC de ___ Olleria ha denunciat que ___ AVE és un tipus de tren deficitari.
d) Vaig anar ___ dimecres a ___ Agència Tributària a pagar ___ IBI i ___ IAE, però no vaig poder fer-ho perquè havia oblidat ___ DNI.
e) Sens dubte, ___ tardar tant a acabar ___ examen no és ___ bon senyal que esperàvem.
f) No sabeu com ens alegra ___ que vingueu a vore'ns ___ pròxim diumenge, fills! Vos farem ___ dinar que més vos agrada.

Saps que *esbargiment* significa 'temps destinat al descans del treball, a l'entreteniment o la distracció' i que per això s'usa per a referir-se a l'hora del pati de l'escola?

D Anàlisi lingüística

Morfologia: la derivació

La derivació és el procediment més habitual de formació de paraules que té el valencià. Consisteix en l'addició d'un morfema (o més d'un) sobre una arrel lèxica: *fusta* ▸ *fuster, fusteria, enfustar* / *grup* ▸ *agrupar, agrupació, subgrup* / *trist* ▸ *tristesa, tristament, entristir.* Com veus, tots els morfemes aporten un cert matís de significat: per exemple, *-er* en *fuster* significa 'ofici', *-esa* en *tristesa* 'qualitat de' o *sub-* en *subgrup* 'grau inferior'. Alguns morfemes, a més, es caracteritzen per canviar la categoria lèxica de la paraula, com ocorre amb *en-* o *a-*, que converteixen en verbs els substantius o l'adjectiu de què procedeixen: *enfustar, agrupar, entristir.* Els morfemes que s'afigen a l'arrel per davant (*subgrup, entristir*) s'anomenen **prefixos**, mentre que els que s'hi afigen per darrere (*tristament, agrupació*) són els **sufixos**. Algunes paraules també presenten **infixos** entre el lexema i el sufix, que solen tindre un significat molt diluït: *parl**ot**ejar, llum**en**eta, menj**uc**ar...*

En les taules següents t'oferim alguns dels prefixos i dels sufixos més habituals, amb el significat que aporten, la categoria de paraula que solen formar i uns quants exemples:

prefix	significat	categoria de paraula	exemples
a-	'fer'	verb	*agrupar, abonyegar, assetjar...*
anti-	'contra'	manté la del radical	*antiestrés, antibiòtic, antiaeri...*
co-	'en companyia'	manté la del radical	*col·laborar, coautoria, cooficial...*
des-	'canviar el sentit'	manté la del radical	*desdir, desmentir, desfer, desmuntar...*
en-	'fer'	verb	*enfustar, entristir, ennegrir, embafar..*
es-	'fer o llevar'	verb	*espolsar, esberlar, esglaiar...*
ex-	'deixar de ser'	manté la del radical	*exrector, exesposa, expropiar...*
ex-	'fora'	manté la del radical	*excloure, exportar, exterior...*
in-	'negació'	adjectiu	*insensat, irreal, il·lògic, innocent...*
in-	'dins'	manté la del radical	*incloure, importar, interior...*
poli-	'conjunt'	manté la del radical	*poliesportiu, policromar, polifònic...*
post-	'després de'	manté la del radical	*postguerra, postmodern, postdatar...*
pre-	'abans de'	manté la del radical	*predir, previsió, preclàssic...*
pro-	'a favor de'	adjectiu	*prorús, procomunista...*
re-	'repetició'	manté la del radical	*reedició, reenviar, represa, refet...*
sub-	'grau inferior'	adjectiu, substantiu	*subaltern, subcampió, submarí, subàrid...*
tele-	'lluny'	manté la del radical	*televisió, telèfon, telefèric...*
trans-	'a través de'	adjectiu, substantiu	*translació, trànsit, transoceànic...*

sufix	significat	categoria de paraula	exemples
-al	'propi de'	adjectiu	*social, laboral, natural, nacional...*
-ança, -ància	'acció o efecte'	substantiu	*lloança, semblança, abundància...*
-ar	'fer'	verb	*avalar, votar, remar...*
-atge	'acció'	substantiu	*aterratge, doblatge, etiquetatge...*
-ble	'que pot ser'	adjectiu	*adaptable, comparable, desitjable...*
-ció	'acció'	substantiu	*simulació, abolició, creació...*
-dor	'que fa'	substantiu, adjectiu	*caçador, servidor, fingidor...*
-ejar	'fer'	verb	*bandejar, blavejar, festejar...*
-ença, -ència	'acció o efecte'	substantiu	*aparença, creença, paciència...*
-er, -era	'ofici'	substantiu	*fuster, sabatera, forner...*
-eria	'lloc'	substantiu	*joieria, jardineria, fusteria...*
-esa	'qualitat'	substantiu	*vilesa, bellesa, certesa...*
-et, -eta	'xicotet'	substantiu	*conillet, homenet, aixadeta...*
-isme	'moviment'	substantiu	*marxisme, avantguardisme...*
-íssim	'superlatiu'	adjectiu	*boníssim, altíssima...*
-ista	'partidari de'	adjectiu	*europeista, budista...*
-itat	'qualitat'	substantiu	*espontaneïtat, quotidianitat...*
-itzar	'fer'	verb	*realitzar, nacionalitzar, socialitzar...*
-ment	'acció i efecte'	substantiu	*patiment, ensenyament...*
-ment	'manera de'	adverbi	*ràpidament, comunament...*
-ós, -osa	'que té o fa'	adjectiu	*poderós, famosa, penós...*
-ot, -ota	'gran'	adjectiu	*homenot, manota, cabot...*

Exercici 9.

Tenint en compte la informació que t'hem oferit en les graelles, assenyala els prefixos i els sufixos que componen les paraules següents i digues quin sentit aporta cada un:

cooperació	reutilitzar	empitjorament	increïble
predicció	inexpugnable	condolença	expropiació
subnormalitat	antidopatge	compareixença	reconeixement
independència	desenrotllament	industrialització	premeditadament

E El valencià com a pont

El valencià i el francés (3)

Sens dubte, quan comencem a estudiar un nou idioma, una de les primeres coses que solem fer és aprendre a saludar, acomiadar-nos, donar les gràcies i demanar perdó. En el cas del francés, les fórmules més habituals són les següents:

Bonjour!	Bon dia!	Salut!	Salut! Hola!
Bonsoir! Bonne nuit!	Bona nit!	Au revoir!	Adéu!
À demain!	Fins demà!	À bientôt!	Fins prompte!
Merci!	Gràcies!	Merci beaucoup!	Moltes gràcies!
De rien	De res	S'il vous plaît	Per favor
Désolé	Ho lamente	Pardon	Perdó

D'entrada, volem subratllar que el francés, com el valencià, sol seccionar el dia en dos parts ben diferenciades: quan hi ha llum solar (*bonjour!*) i quan es fa de nit (*bonsoir!* o *bonne nuit!*). En valencià, l'opció més genuïna és dir *bon dia* tot el dia. Per això usem també les expressions *bon dia de matí!* i *bon dia de vesprada!* De la fórmula *bonjour*, a més, volem destacar el formant *jour*, és a dir, *jorn* ('dia'), paraula habitual en valencià i que dóna derivats com *jornada, jornal* o *migjorn*. Pel que fa al comiat *au revoir!*, presenta una estructura idèntica a l'expressió *a reveure!*, habitual en català oriental, i també similar, com veurem, a la de l'italià (*arrivederci*) o l'alemany (*auf wiedersehen*). D'altra banda, en la fórmula *à demain!* trobem l'adverbi *demain* (*demà*); mentre que en *à bientôt!* (literalment, 'fins a ben prompte') apareix *tôt*, el correlat de l'adverbi *tost* ('prompte'), hui dia un arcaisme del valencià. Pel que fa a la fórmula de cortesia *s'il vous plaît* (*per favor*), nota la similitud amb l'expressió pròpia del català oriental, *si us plau*. Per acabar, fixa't que l'expressió *désolé* és, en realitat, el participi del verb *désoler*, és a dir, literalment, *desolat.*

Observem ara com distribueix el temps el francés:

maintenant	ara	avant	abans	après	després
avant-hier	després-ahir	hier	ahir	aujourd'hui	hui
demain	demà	après-demain	després-demà	semaine	setmana
lundi	dilluns	mardi	dimarts	mercredi	dimecres
jeudi	dijous	vendredi	divendres	samedi	dissabte
dimanche	diumenge	midi	migdia	mois	mes
année	any	décennie	dècada	siècle	segle
heure	hora	minute	minut	seconde	segon

La semblança entre *ahir* i *hier* és manifesta. Si mirem ara com es refereix el francés a *hui*, ens trobem l'estructura *aujourd'hui*, és a dir, literalment, 'al jorn de hui'. Pel que fa al nom dels dies de la setmana, la similitud del francés i el valencià és extraordinària: en el cas de *dimanche* i *diumenge* resulta evident; però, en la resta dels dies, fixa't que el valencià incorpora el segment corresponent a *dia* al principi del mot (*dilluns, dimarts...*), mentre que el francés l'afig al final (*lundi, mardi...*).

Després de les salutacions, sol arribar el torn de les presentacions. Per a preguntar el nom a l'interlocutor, el francés utilitza la frase següent: *comment tu t'appelles?*▸*com et dius?* El verb *s'appeler* és regular i té caràcter reflexiu (és a dir, s'usa acompanyat dels pronoms reflexius). Per sentit, equival al valencià *dir-se* o *anomenar-se*, tot i que, com saps, també tenim el verb *apel·lar*, que significa 'recórrer a algú'. En present, es conjuga així:

S'appeler	Anomenar-se
m'appelle	m'anomene
t'appelles	t'anomenes
s'appelle	s'anomena
nous appelons	ens anomenem
vous appelez	vos anomeneu
s'appellent	s'anomenen

Com veus, hem comparat *s'appeler* amb *anomenar-se* a fi de ressaltar com els pronoms reflexius funcionen en els dos idiomes d'una manera quasi idèntica quan actuen davant d'un verb començat per vocal.

Si *comment* equival a *com* amb valor interrogatiu, les altres principals partícules interrogatives del francés són les següents:

comment	com	que, quoi	què
pourquoi	per què	quand	quan
où	on	qui	qui
quel	quin	quelle	quina
quels	quins	quelles	quines

Les formes *quel, quelle, quels, quelles* funcionen de manera similar a *quin, quina, quins, quines,* és a dir, són un adjectiu interrogatiu: *quelle matière tu préfères?*▸*quina matèria prefereixes tu?, quelle est votre profession?*▸*quina és la vostra professió?, de quelle couleur sont ses yeux?*▸*de quin color són els seus ulls?*

A partir d'aquest últim exemple, compararem ara dos àmbits de significat més: els colors bàsics i les parts del cos més habituals:

blanc	blanc	jaune	groc	vert	verd
rouge	roig	bleu	blau	violet	violeta
marron	marró	orange	taronja	rose	rosa
gris	gris	beige	beix	noir	negre

Amb l'excepció de *jaune* ('groc'), els altres colors bàsics són molt transparents entre el francés i el valencià.

tête	cap	visage	cara	cheveux	cabells
cou	coll	poitrine	pit	dos	esquena
bras	braç	main	mà	coude	colze
cul	cul	jambe	cama	pied	peu
genou	genoll	cuisse	cuixa	doigt	dit
nez	nas	oreille	orella	œil	ull
bouche	boca	langue	llengua	dent	dent

Al marge de les semblances òbvies (*cou, bras, genou...*), fixem-nos en algunes de les paraules aparentment diferents i vegem com el valencià també ens ajuda a entendre-les: *tête*, que significa 'cap', s'assembla molt a *testa; dos* ('esquena') és similar a *dors*; i *chevaux* ('cabells') ens permet establir un vincle ortogràfic i fonètic: moltes de les paraules que en valencià comencen per *ca-*, en francés ho fan per *che-* o *cha-*: *cheval*▸*cavall, chemin*▸*camí, chemise*▸*camisa, chenal*▸*canal, chaise*▸*cadira, chanson*▸*cançó, chacun*▸*cada un,* etc.

Exercici 10.

D'acord amb la informació que acabes de llegir i tenint en compte les similituds entre les dos llengües, tradueix del francés al valencià les frases següents:

a) Elle a des yeux bleus ou verts? _____

b) Bonjour, je suis belge et m'appelle Louis. _____

c) Quel jour est-ce aujourd'hui, jeudi ou vendredi? _____

d) –Excuse-moi, quelle heure est-il? –Désolè, je ne sais pas! _____

e) Cette femme a un tatouage dans le dos. _____

f) Ma couleur préférée est le jaune. _____

F Tipologia textual

La narració (1)

Narrar és l'art de contar històries, reals o inventades. En les narracions, expliquem per orde cronològic o d'importància una successió de fets que componen la història que volem contar. Són textos narratius les notícies o les cròniques periodístiques, els acudits, el resum de com ens ha anat el dia, els contes per a xiquets de la tradició oral, els relats breus, les novel·les, els diaris personals o els dietaris, entre altres.

Les narracions inventades pertanyen al terreny de la ficció. Aquesta pot ser versemblant (els fets són ficticis, però podrien ocórrer) o inversemblant (els fets contenen elements fantasiosos que no poden ocórrer en la realitat). Tant les unes, com les altres, solen presentar una estructura típica: plantejament, nus i desenllaç.

Pots trobar més informació sobre la narració en l'apartat «Habilitats comunicatives» de les unitats 3 i 4 de *Punt per punt B2*

Exercici 12. Expressió escrita.

Escriu un relat real o inventat de prop de 250 paraules a partir de la proposta següent:

Has començat a escriure les teues memòries i vols reflectir-hi un episodi molt especial que et va ocórrer en la teua infantesa.

Solucions:

Exercici 3
benestant / li / sinó / en / hi ha / compromesos / acull / esperonats / aquell / conduït / de sobte / Fins a / facen / inclús / hi / de què

Exercici 4
a) tanta cura, b) cauran, c) que vinguéreu, d) viu, tragueres, e) d'interessant, f) els en contes un, g) tragues, els dugues, h) Deu, i) Anàvem a, j) presentar-los-hi

Exercici 5
a) en què, b) sencer, c) l'aniria, d) fins que, e) ben bé, f) les quals, g) s'alentia, h) calia, i) hi hauria, j) en perdonava una, k) havien, l) el mateix palau

Exercici 6
gairebé / aixada / escorxant / pica / estiuejaven / suor / bescoll / pereta / vora / esvaraven / esclatant / solcs / esdeveniments / tomb / gemecs / tremolar

Exercici 7
a) safa, b) canalla, c) regall, d) matalaf, e) amagatall, f) tancat, g) esgarrifança, h) portell, i) serrell, j) bressol, k) lligam, l) refús

Exercici 8
a) L'AMPA, l'escola, l'alumnat, l'ESO, l'esbargiment, l'hora, els xiquets, b) La infermera, el iaio, l'UCI, Ø dijous, c) l'OMIC, l'Olleria, l'AVE, d) Ø dimecres, l'Agència, l'IBI, l'IAE, el DNI, e) Ø tardar, l'examen, el bon senyal, f) Ø que vingueu, el pròxim diumenge, el dinar

Exercici 9
co-opera-ció ('en companyia', 'acció'), re-util-itzar ('repetició', 'fer'), em-pitjora-ment ('fer', 'acció i efecte'), in-creï-ble ('negació', 'que pot ser'), pre-dic-ció ('abans de', 'acció'), in-ex-pugna-ble ('negació', 'fora', 'que pot ser'), con-dol-ença ('en companyia', 'acció o efecte'), ex-propia-ció ('deixar de ser', 'acció'), sub-norm-al-itat ('grau inferior', 'propi de', 'qualitat'), anti-dop-atge ('contra', 'acció'), com-pareix-ença ('en companyia', 'acció o efecte'), re-coneixe-ment ('repetició', 'acció i efecte'), in-depend-ència ('negació', 'acció o efecte'), des-en-rotlla-ment ('canviar el sentit', 'fer', 'acció i efecte'), industri-al-itza-ció ('propi de', 'fer', 'acció'), pre-meditada-ment ('abans de', 'manera de').

Exercici 10
a) Ella té els ulls blaus o verds?, b) Bon dia, jo sóc belga i em dic Lluís, c) Quin dia és hui, dijous o divendres?, d) –Perdone'm, quina hora és? –Ho lamente, no ho sé!, e) Esta dona té un tatuatge a l'esquena, f) El meu color preferit és el groc.

Autoria: Juli Martínez Amorós
Àudios: Lídia Garrigós Miquel **Maquetació:** Jesús Ángel López Ramón I www.masuno.es
puntperpunt@ua.es I Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i *Información*

Amb la col·laboració de... GENERALITAT VALENCIANA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT